

# PROLETAREC

ŠTEV.—NO. 1071.

CHICAGO, ILL., 22. MARCA, (MARCH 22,) 1928.

LETO—VOL. XXIII.



## VSEBINA.

### ČLANKI.

Ali je parlamentarizem v polomu?  
Nazori baronov o stavki premogarjev, uniji  
in demokraciji.

"Save the Union Committee."  
"Coal Digger" nov organ opozicije proti  
Lewisu.

Chicago v 92. letu starosti.  
Pivo in A. F. of L.

### IZ NAŠEGA GIBANJA.

Nekoliko poročila o konferenci JSZ. v West  
Parku.

O izidu nominacijskih volitev v Milwaukeeu.  
Socialistični kandidatje v Ohiju.

Velika veselica društev SNPJ. v Collinwoodu.  
Predavanje in shodi v Milwaukeeu.

Poročilo tajnika pomožnega odbora stavkar-  
jev v vzhodnem Ohiju.

Socialisti v Detroitu kupili svoje poslopje.  
Slovenskim slavnikaricam v Chicagu.

Dne 31. marca in 1. aprila priredba v LaSallu  
v pomoč premogarjem.

Razno iz Detroita.

Dr. Jos. Greer bo predaval v prostorih "No-  
vog Svijeta".

Maščevalen naročnik.

Detroitaska naselbina v pomoč premogarjem.

Važna seja in predavanja v klubu št. 1.

Klubom in društvom Izobraževalne akcije  
v sever. Illinoisu in Wisconsinu.

Predavanje v nedeljo 25. marca v klubu št.  
27 v Clevelandu.

Zapisnik seje eksekutive JSZ.

Izobraževalna akcija JSZ.

Priredbe klubov JSZ.

### RAZNO.

Sodruga (Čulkovski).

Višipci.

John Olip bo vodil prvi izlet članov SNPJ.  
v stari kraj.

Priredbe slovenskih organizacij v Chicagu.

NAŠI ODRI:

"Mladost" na clevelandskem odru.

Nov uspešen koncert "Zarje" v Clevelandu.

Prihodnjo nedeljo bo v Chicagu koncert  
"Lire".



Entered as second-class matter December 6, 1907, at the post office at Chicago, Ill., under the Act of Congress of March 3rd, 1879.

Published by Jugoslovanska Delavska Tiskovna Družba (Jugoslav Workmen's Publishing Co.) Izhaja vsak četrtek. Published Every Thursday. Naročnina (Subscription Rates): United States and Canada za vse leto (per year) \$3.00, pol leta (half year) \$1.75; Foreign Countries, za leto (per year) \$3.50; pol leta (half year) \$2.00.  
Address: PROLETAREC, 3639 W. 26th St., Chicago, Ill. — Telephone: ROCKWELL 2864.

## Privedbe slovenskih organizacij v Chicagu.

Marec.

Pioneer No. 559 S.N.P.J. — V četrtek 22. marca tretja letna "Bunco Party" v dvorani SNPJ. Vstop. 35c.

Sun Glares št. 632 SNPJ., Lyons, v soboto 24. marca Hard Time Dance v Lyons Village Hall.

Pevski zbor "Lira". — V nedeljo 25. marca ob 3. popoldne koncert v dvorani S.N.P.J.

April.

Dramski odsek kluba št. 1. — V nedeljo 8. aprila komedija v treh dejanjih "Zdravnik proti svoji volji" v dvorani C.S.P.S.

Victorians, št. 205 SSPZ., veselica 21. aprila v dvorani SNPJ.

Slovenski dom št. 86 SNPJ. — V nedeljo 22. aprila slavnost dvajsetletnice društva v dvorani SNPJ. Bogat spored, potem zabava.

Društva SSPZ v Chicagu imajo skupno veselico v nedeljo 15. aprila popoldne v Hrvatskem domu v So. Chicagu.

Maj.

Klub št. 1, J.S.Z. — V torek 1. maja prvomajska slavnost v dvorani SNPJ. Na sporedu igra, petje, govori in godba.

Pevski zbor "Sava". — V nedeljo 20. maja koncert v dvorani SNPJ.

Oktober.

Pioneer št. 559 SNPJ. — V soboto 6. oktobra tretja obletna veselica v dvorani SNPJ.

Pevsko društvo "Slovan", koncert v nedeljo 14. oktobra popoldne v Hrvatskem domu, South Chicagu.

Slovenski Dom št. 86 SNPJ. — Veselica v soboto 20. oktobra v dvorani SNPJ.

Dramski odsek kluba št. 1. — Dramska predstava v nedeljo 21. oktobra v dvorani C.S.P.S. To bo ob enem velika priredba v prid Doma J. S. Zveze.

Slavija, št. 1, SNPJ. — Slavnost petindvajsetletnice v nedeljo 28. oktobra v dvorani SNPJ.

November.

Pevski zbor "Sava". — V nedeljo 25. novembra koncert v dvorani SNPJ.

December.

Klub št. 1 JSZ. — V ponedeljek 31. decembra Silvestrova zabava v dvorani SNPJ.

LETO 1929.

Privedbe kluba št. 1 JSZ. bodo v letu 1929: dne 3. februarja v C.S.P.S., 7. aprila v C.S.P.S., 28. aprila koncert v dvorani SNPJ., 1. maja prvomajska slavnost.

Nada št. 102 SNPJ. — Maškaradna veselica v soboto 9. februarja v dvorani SNPJ.

(Ako naznanilo o priredbi vaše organizacije ni pravilno, sporočite nam, da ga popravimo. Če priredba ni še uvedena v ta seznam, nam sporočite datum in drugo, da jo uvrstimo.)

Ako želite prevzeti zastopništvo "Proletarca", prodajati zanj knjige in mu nabirati oglase, pišite upravništvu za pojasnila.

## "POD LIPO"

leposlovna, poljudna znanstvena in politična revija za slovensko delovno ljudstvo v Zedinjenih državah, Jugoslaviji, Avstriji in Italiji.

Izhaja mesečno. Stane za Ameriko \$1.50 na leto. Kdor pošlje tri celoletne naročnine na "Proletarca" v znesku \$9.00, dobi revijo "Pod lipo" skozi vse leto ne da bi njega stalo kako vsoto. Plača jo "Proletarec".

Kdor poravna naročnino, ali se naroči na "Proletarca" z nova za celo leto (\$3.00) mu je treba dodati le še \$1, skupaj \$4, in prejemal bo skozi leto dni "Proletarca" in "Pod lipo".

Zastopnikom, ki agitirajo za razširjenje "Proletarca", sporočamo, da imajo pri dobivanju naročnin na revijo "Pod lipo" iste ugodnosti kot za "Proletarca". Poslužujte se "Proletarčevih" potrdilnih knjižic. Vselej pa navedite ime "Pod lipo", če je naročnina za "Pod lipo".

Sodrugri in somišljeniki: Za tri celoletne naročnine na "Proletarca" dobite revijo "Pod lipo".

Za 4 dolarje boste dobivali "Proletarca" in "Pod lipo" skozi celo leto. Poslužite se priložnosti. Naročila sprejema upravništvu "Proletarca", ki je glavno zastopstvo revije "Pod lipo" za Zedinjene države.

## Privedbe klubov J. S. Z. in drugih soc. organizacij.

Marec.

CHICAGO, ILL. — V petek 23. marca predava v klubu št. 1 sod. Andrew Kobal o drami.

PITTSBURGH, PA. — V nedeljo 25. marca konferenca JSZ. za zapadno Pennsylvanijo v Slovenskem domu, 57 Butler St.

MILWAUKEE, WIS. — Predavanje v nedeljo 25. marca v klubu št. 37 JSZ "o razvoju socialne družine". Predavatelj Ivan Molek.

MILWAUKEE, WIS. — V torek 27. marca ob 8. zvečer kampanjski shod v S. S. Turn Hall pod avspicijo kluba št. 37 JSZ.

CHICAGO, ILL. — V petek 30. marca predava v klubu št. 1 JSZ. dr. Andrew Furlan o zobozdravilstvu.

April.

MILWAUKEE, WIS. — V nedeljo 1. aprila ob 7. zvečer velik kampanjski shod soc. stranke v Mestnem avditoriju.

CHICAGO, ILL. — Dramski odsek kluba št. 1 vprizori v nedeljo 8. aprila v dvorani C. S. P. S. Molierjevo komedijo v 3. dejanjih "Zdravnik proti svoji volji".

COLLINWOOD, O. — Slavnostna priredba kluba št. 49 v nedeljo 22. aprila v Slov. del. domu.

Maj.

WAUKEGAN, ILL. — V torek 1. maja prvomajska proslava kluba št. 45 JSZ. v S. N. Domu.

CHICAGO, ILL. — V torek 1. maja se vrši v dvorani SNPJ. prvomajska slavnost kluba št. 1.

DETROIT, MICH. — Koncert klubovega pevskega zbora "Svoboda" v nedeljo 6. maja.

MILWAUKEE, WIS. — V nedeljo 6. maja ob 9. dopoldne konferenca JSZ.

MILWAUKEE, WIS. — Majska slavnost kluba št. 37 in soc. pevskega zbora "Naprej" v nedeljo 6. maja popoldne in zvečer.

VII. REDNI ZBOR J. S. Z. dne 19.-20.-21. maja v mestu, ki ga določi članstvo s splošnim glasovanjem.

CHICAGO, ILL. — V nedeljo 20. maja koncert "Save".

DETROIT, MICH. — Priredba kluba št. 114 JSZ., ki bo zaeno koncert klubovega pevskega zbora "Svoboda" v nedeljo 27. maja.

BRIDGEPORT, O. — Konferenca JSZ. enkrat meseca maja. Datum zborovanja določi tajnik sporazumno s tajniki klubov in konferenčnega odbora.

Julij.

CLEVELAND, O. — Piknik pev. zbora "Zarja" v nedeljo 22. julija na Močilnikarjevi farmi.

Avgust.

CLEVELAND, O. — Piknik kluba št. 27 JSZ. v nedeljo 19. avgusta na Pintarjevi farmi.

Oktober.

CLEVELAND, O. — V nedeljo 14. oktobra koncert "Zarje" v Slov. nar. domu.

# PROLETAREC

Glasilo Jugoslovanske Socialistične Zveze

ŠTEV.—NO. 1071.

CHICAGO, ILL., 22. MARCA, (MARCH 22,) 1928.

LETO—VOL. XXIII.

Upravništvo (Office) 3639 WEST 26th ST., CHICAGO, ILL.—Telephone Rockwell 2864.

## ALI SE JE PARLAMENTARIZEM PREŽIVEL?

### II.

**M**ED onimi, ki izrogavajo parlamentarizem ter smešijo demokracijo, je tudi Mussolini. Komunisti jo smešijo v propagandi, v PRAKSI pa jo zahtevajo vsaj ZASE v vseh deželah. In zahteva jo opozicija v vladni stranki Rusije.

Rusija ima diktaturo stranke, nad stranko pa diktira slučajno tisti, ki je njen najjačji duh. Najprvo Lenin skupaj s Trockijem, potem nekaj časa Trocki, sedaj Stalin. Ampak Rusija ni odpravila volitev. V današnji Rusiji je volitev veliko več kot kedaj poprej. Organizacij ni imela še nikdar toliko kot danes. V vseh se voli. Njeno ljudstvo se zanima za politično vrvenje in se vežba za demokracijo, ki prihaja v novo Rusijo. Toki razvoja v Rusiji so torej usmerjeni v demokracijo. Naobratno pa se ji v Italiji oddaljujejo v škodo — Italije.

Diktator Pilsudski v Poljski je skušal uvesti diktaturo, ki bi lahko šla preko vsakega parlamenta. Ni bilo mogoče. Volitve v poljski državni zbor so se vršile 4. marca to leto. Udeležilo se jih je 28 strank, 5 več kot pri prejšnjih volitvah 1. 1922. Diktatura, kjer se lahko tepe vzlic terorju med seboj 28 strank, ni diktatura, ampak je političen kaos!

Tisti, ki se rogajo parlamentarizmu, so nam prošli mesec kazali Jugoslavijo. Bila je brez vlade precej dni; kralj je poveril sestavo sedaj temu, sedaj onemu, celo Radiću. In komaj jo kdo sestavi, komaj se ministri vsaj za silo seznanijo z uradniki v svojih uradih, že morajo vsled "nezaupnice" odstopiti. Okrog 16 političnih skupin je zastopanih v beogradski skupščini, in najrajše bi bile vse v opoziciji, kajti vsaka izmed njih bi rada imela vlado samo po svoji volji, ali pa nasprotuje. To je znak politične nezrelosti, kar ne meče na demokracijo, ne na parlamentarizem nikake slabe luči.

Najjačji stranki v Jugoslaviji sta radikalna in demokratska. Nobena ne odgovarja svojemu imenu. Tretja, kot skupina ena najjačjih, je Radičeva seljačka stranka. Tudi klerikalna Slovenska ljudska stranka prihaja v poštev; razun

teh je nekaj narodnostnih manjšin, nekaj malih strank in enega poslanca ima v sedanji skupščini celo socialistično delavstvo Jugoslavije.

Dežela, ki je v stanju izvoliti petdeset "komunističnih" poslancev, kakor jih je Jugoslavija po svoji ustanovitvi, ni še zrela za parlamentarizem, ki se bi zavedal odgovornosti. Dotični komunisti so bili izvoljeni večinoma v okrajih, kjer ni prav nobene industrije in so brez socialnega znanja. Skoro vsi oni poslanci so dali že davno slovo svojemu "komunizmu" in delujejo danes v meščanskih strankah.

Politični nezrelosti Jugoslovancev se roga tudi Mussolini, dasi se roga sebi in — Italiji. Vzlic številnim strankam, vzlic temu da je Jugoslavija zbita skupaj s provinc katere so bile pred vojno ločene druga od druge, bi Mussolini v Jugoslaviji vseeno ne mogel biti to kar je v Italiji.

Nemčija ima osem večjih strank; najjačja med njimi je socialistična. Francija jih ima precejšnje število in enako večina drugih dežel. Takozvani dvostrankarski sistem imata le Anglija in Zedinjene države. Preje sta bili v Angliji vodilni konservativna in liberalna stranka; delavska je bila tretja. V poostrenem razrednem boju je bila liberalna izrinjena daleč na tretje mesto. V Zedinjenih državah sta sicer dve stranki, ki pa sta v ekonomskem naziranju ena. V politične boje posegati druga proti drugi prvič v lovu za službami, in drugič, ameriški kapitalizem ju rabi za slepilo volilcev. S to strategijo se mu je dosedaj še vedno posrečilo preprečiti rast takozvani "tretji" stranki, kajti s svojim ogromnim časopisjem in drugimi sredstvi propagande je bil vedno v stanju obrniti pozornost javnega mnjenja na kandidate republikanske in demokratske stranke.

Tisti, ki so obupali nad demokracijo in obožujejo diktature, kažejo na večno padanje parlamentarnih vlad. Takoimenovani francoski parlamentarni sistem znači, da mora biti vlada sestavljena iz vrst poslancev, ki imajo v zbornici večino. Ko hitro jo vlada izgubi, to je, ko hitro ji v kaki predlogi, ki ima značaj "zaupnice" odkloni večino, mora odstopiti in

ČULKOVSKI:

## SODRUGA.

(Konec.)

Obrazi vseh navzočih so se obrnili proti Vinkotu. Ta pa, videč, da je za enkrat pozornost vse sobe obrnil nase, in ko je videl Hankine velike oči vprašujoče uprte vase, je kriknil:

“Ne poslušajte ga! On niti v Boga ne veruje in še vas hoče zapeljati! Kdor bo hodil z njim, bo odpuščen z rudnika!”

Nastal je hrup. Neorganiziranim omahljivcem, ki so še pred nekaj minutami na tistem pritrjevali govorniku in so bili na najboljši poti, da se tudi sami organizirajo, se je mahoma vznova vzbudilo nezaupanje; takoj so se spomnili vseh besedičenj o Anzu in njegovi organizaciji in so glasno sekundirali Vinkotu. Anzovi pristaši so svoje prepričanje zagovarjali z enako vnemo in nastalo je prerakanje in pririvanje, med katerim si je Anza zaman skušal priboriti posluš. Sicer so nazadnje potisnili opozicijo z Vinkotom vred skozi vrata, ali pravega razpoloženja ta dan le ni bilo mogoče več ustvariti in novemu gibanju je ta slučaj škodoval še dolge mesece.

Ko je prišel Anza po shodu domu, še Vinkota ni bilo od nikoder. To mu je bilo prav. Bal se je trenutka, da bi mu po vsem, kar se je zgodilo, moral stopiti zopet pred oči, ne da bi se nad njim spozabil. Spravil je vse svoje stvari v kovčeg, stopil k gospodinji in se je poslovil.

“Ne čudite se, ali ne kaže mi drugače.”

Ta je žalostno prikimala: “Vem, Hanka mi je pravila. Ampak razumem. Eden izmed vaju se mora umakniti in vi ste starejši in pametnejši. Zelo nerada vas pustim. Sicer vam je pa moja kočja vedno na razpolago. Saj to ne more vedno trajati.”

Hanki se je videlo, kako ji je hudo, da jo zapušča dober prijatelj in zadržala je njegovo roko v svoji dalj kakor navadno. Ali priznati si je morala natihem, da bi ji ne bilo nič manj hudo, če bi jo zapuščal Vinko. Obeh se je privadila in oba sta ji postala potrebna kakor neobhoden rekvizit njenega življenja.

“Pa ne odhajajte predaleč, da se lahko še večkrat vidimo!”

Drugo jutro je prišel nek deček po Anzov kovčeg in ga je odnesel k sosedu nedaleč proč od Kavškovih, kamor se je preselil.

V odnošajih teh ljudi se po tem dogodku ni dosti spremenilo. Vinko in Anza sta bila še oba enako v Hanko zaljubljena in Hanka še vedno ni vedela, za koga bi se odločila. Oba bivša prijatelja sta se slej ko prej skrbno izogibala vsakega srečanja in le kadar ja Anza vedel, da je Vinko na “šihetu”, je prišel h Kavškovim v vas, posedeti na klopi pred kočjo, in mati in hči sta bile vesele njegovega poseta. Seve ni manjkalo hudobnih jezikov, ki so vsak njegov obisk izdali Vinkotu, kar je prepad med njima

še poglobilo. Bog ve, koliko časa bi bilo to še trajalo, da se ni pripetil čuden slučaj.

Nekega dne se je Anza po končanem “šihetu” že pripeljal ven iz šahta, ko se je spomnil, da je pozabil na svojem izkopu sveženj železnih kopačev, ki jih je pripravil, da jih odnese v kovačnico kjer naj bi se znova poostrili, ker bi sicer s topimi drugi dan ne mogel kopati. Nemudoma se je spustil zopet nazaj v šaht in hitel k svojemu rovu, da jih vzame.

Prihodnja zmena je bila že pri delu. Pot ga je vodila po eni iz med “etaž”, ki so se druga nad drugo vrstile v podzemelju kakor nadstropja v velikih mestnih hišah. Skozi vse te etaže pa se je spuščal navzdol v glavni rov takozvani zbiralni šaht, kamor se je izsipaval na etažnih izkopih nakopani premog potom lesenih etažnih vozičkov, imenovanih “gare”, ki so se ob straneh odpirale. Spodaj v glavnem rovu so se pa iz zbiralnega šahta polnili veliki železni vozički, ki so se na glavnem šahtu s kletko vlačili na dan.

Anza je šel po etaži ravno mimo mesta, kjer se je premog izsipaval v zbiralni šaht in je videl človeka, ki se je ravno pripravljal, da zvrne polne gare v odprtino. Posvetil mu je v obraz in ko je spoznal v njem Vinkota, je šel molče dalje. Ni pa še storil petnajst korakov, ko je zaslišal za seboj značilen ropot, koj nato pa presunljiv krik, kakor krik človeka, ki mu je nekdo mahomá grlo zadržnil. Ozrl se je in še videl odsev svetilke, ki je izginila v odprtini. Skočil je nazaj in takoj spoznal položaj.

Vinko je zdrknil v zbiralni šaht. Iz globine se je slišalo zamolklo ječanje.

Za trenutek je začutil v sebi skrito škodolželjnost.

Iznebil si se tekmeča — .

A koj nato je odločno stresel z glavo in prevzela ga je samo ena misel.

— Joj, če bi zdajle kedo iz gornjih etaž spraznil gare v šaht —. In začel je kričati v odprtino iz vseh pljuč:

“Stoj! Ne sipaj!”

Nato pa pograbi gare, ki so stale za njim in jih požene v odprtino, da je z njimi zadelal šaht, da ni moglo po njem od zgoraj doli kaj pasti, a gare same so bile prevelike, da bi mogle zdrkniti v šaht. Nato je hitel po lestvi v ostali dve etaži, ki so ležale spodaj, da tudi tam opozori ljudi, naj ne izsipavajo. Ko je tako v nekaj minutah alarmial vse prizadete izkope, se je spustil doli v glavni rov, ter je nadzoroval izpraznjevanje zbiralnega šahta, ki ga je takoj odredil. Premog so spustili kar v rov, ne da bi čakali na vozičke in so ga razgrebali na levo in desno po rovu. Čez četrto ure napetega pričakovanja so se pojavili v črno zevajočem žrelu Vinkovi škornji in malo nato je zdrknil iz njegaj cel Vinko, ves črn, krvaveč iz mnogih prask in ran in nezavesten. Anza ga je vzel v naročje in odnesel na bližnje izogibališče, kjer je vela struja svežega zraka. Z vodo iz soda, ki je tam

stal, mu je izmival rane in močil senci. Po kapljici mu jo je spuščal v usta.

Ko se je Vinko spet zavedel, je dolgo zrl v vzradoščen Anzov obraz, sklonjen nad njim. Iskal je njegove roke.

"Ali mi moreš odpustiti Anza?"

"Kaj govoriš? Saj mi nisi nič storil!"

Molk.

Anza vpraša: "Kako pa se ti je zgodilo?"

"Stranica od gar mi je zdrknila v odprtino.

Jaz sem se pripognil, da bi jo ujel, pa sem zgubil ravnotežje." In Vinko se zdrzne. "Ko bi tebe ne bilo, bi bil jaz zdalje samo brezoblična kepa mesa in kosti. Če bi bil kedo le ene same gare preмога na mene izsul. Ti si mi rešil življenje! Hvala ti!"

"Kaj budališ! Dobro vem, da bi ti na mojem mestu storil isto!"

Vinko globoko vzdihne in po kratkem molku spregovori:

"Anza! Hanka naj bo tvoja! Ti jo zaslužiš!"

"Ne govoriva zdaj o tem! Ti si še mlad in imaš več pravice do življenja ko jaz! Bodi zadovoljen, da si to pot še cele kosti odnesel! Te praske se ti bodo kmalu zacelile in čez teden dni boš zdrav kot prej!"

Anza je poskrbel voziček, s katerim so Vinkota odpeljali na dan in tam ga je spremil do doma, kjer se je prisrčno poslovil od njega.

Nista se več videla. Še predno je Vinko mogel zopet na delo, je prinesel sosedov fant listič, s katerim se je Anza od njega in njegove gospodinje poslavljaj in javljaj, da zapušča Hrastnik za vedno, in želi ob tej priliki Vinku in Hanki vso srečo.

Ko pa so praznovali pri Kavškovih prvo botrijo, so dobili iz Westfalskega pismo s čestitkami k veselemu dogodku. Podpisan je bil Anza.

\*\*\*

## "Coal Digger", nov organ opozicije proti Lewisu

Meseca februarja je začel v Pittsburghu, Pa., izhajati list "Coal Digger", ki je glasilo Odbora za obvarovanje unije (Save the Union Committee). Njegov urad je na 526 Federal St., N. S., Pittsburgh, Pa., in isti naslov je označen tudi za urad komiteja. List izhaja dvakrat mesečno. Ob enem je "Coal Digger" glasilo pittsburghskega Pennsylvania-Ohio Miners reliefa, kateri ga najbrž tudi gmotno podpira.

Zadnji list opozicije proti Lewisu je bil "The Coal Miner", pri katerem so bili zainteresirani večinoma isti ljudje kot sedaj pri "Coal Diggerju". Izhajal je v Springfieldu, Ill., do volitev predsednika in drugih odbornikov U.M.W. Po volitvah je prenehal.

\*\*\*

Ali kaj storite za razširjenje Proletarca?

## Nekoliko poročila o konferenci J. S. Z. v West Parku

Na deseti konferenci klubov in društev Izobraževalne akcije v severnem delu države Ohio, ki se je vršila v nedeljo 4. marca v West Parku, je bilo zastopanih pet soc. klubov in dvanajst društev Izobraževalne akcije JSZ. z okrog 35 udeleženci. Predsedoval je Jos. Presterl; zapisnikar je bil Louis Zorko.

Razprave so bile živahne in zanimive. Važna je bila npr. diskuzija o našem tisku, posebno z ozirom na "Proletarca", ki ga je treba razširiti kolikor največ mogoče.

Konferenco je otvoril njen tajnik s. Anton Garden, ki je za tajnika ponovno izvoljen. Anton Jankovich (Cleveland) je ponovno izvoljen za organizatorja. Podano ji je bilo poročilo o konvenciji socialistične stranke države Ohio, ki je nominirala kandidate v državne urade ter izvolila petnajst delegatov za konvencijo stranke 14. aprila v New Yorku, med katerimi je tudi s. Anton Garden.

Pred zaključkom konference je imel kratek nagovor s. Matt Petrovich, ki je govoril o naših aktivnostih, naši stranki in našem delu v bodoče.

Zastopani so bili klubi iz naselbin Girard, West Park, Collinwood, Barberton, in Cleveland. Društva S. N. P. J. so bila zastopana: Cleveland, 3; Akron, 1; Barberton, 1; Collinwood, 2; West Park, 1; Girard, 1; Društva SSPZ., Girard, 1; Barberton, 1; Cleveland, 1.

West Park, kjer se je ta konferenca vršila, je v mejah Clevelanda, toda je daleč od glavnega dela mesta, takorekoč na deželi. Dasi slovenska naselbina v West Parku ni velika, ima razna društva, klub in svoj dom.

Večer pred konferenco, v soboto 3. marca, je imel klub v West Parku v pozdrav udeležencem priredbo, katere glavna točka je bila drama "Grobovi bodo izpregovorili". Igralci so bili od barbertonskega kluba JSZ. Predstava je občinstvu ugajala. Videli smo, da ima Barberton dobre igralske moči, ki se bodo s pogostejšimi predstavami gotovo izpopolnile, da bodo njihove predstave še boljše.

Po igri je govoril tajnik ohijske soc. stranke s. J. J. Willert.

Ko je bil program končan, je sledila prosta zabava in ples. Priredba v celoti je bila uspeh v vsakem oziru. Udeležba na predstavi kot na veselici je bila obilna. — J. K.

## V PRIHODNJI ŠTEVILKI

članek o izrabljanju črncev v stavkah. Kdo je kriv zmede v pomožnih akcijah za stavkujoče rudarje? Pojasnil bo članek v prihodnji številki. Čitajte v tej o nazorih baronov, ki jih imajo o premogarjih, uniji in demokraciji, članek o dveh protivnih si taborih in druge. Ali ste že čitali o izidu nominacijskih volitev v Milwaukeeju? Poročilo je v tej številki.

# GLASOVI IZ NAŠEGA GIBANJA.

## DOPISI.

### RAZNO IZ DETROITA.

DETROIT, MICH. — Dne 3. marca je priredilo veselico društvo "Triglav" JSKJ., ki zboruje v cerkveni dvorani in je smatrano za katoliško. Omenjena priredba ga prikazuje v drugačni luči in je znak, da se otresa starih naziranj. Prvič, veselico je priredilo v postu, drugič, vršila se je v Slov. del. domu, in 3., povabilo je tri pevska društva na sodelovanje, ki so: zbor "Svoboda", odsek kluba št. 114 JSZ., zbor "Bled", odsek Izobraževalnega kluba (komunistična organizacija); zbor "Ljubljanski Vrh", v katerem so člani liberalnih nazorov. Nastopi vseh so bili dobri.

V "Delavcu" je bil priobčen dopis in apel na Slovence v Detroitu, da naj sodelujejo v akciji za zgraditev Slov. narodnega doma in da naj vlagajo denar v domov stavbinski sklad, ki ga je sedaj ustanovila korporacija S.N.D. v Detroitu.

Nimamo nič proti dopisu, ni pa taktno podpisovati one, ki ga poslali niso. Direktorij S.N.D. ni nikjer zaključil, da se v omenjenem listu sploh kaj objavlja. Še manj pa je tistega urednika naprosil za priobčitev. Bartulovič hoče s takimi potezami "priljubiti" list in mu zvišati dohodke na škodo akcije za Slov. narodni dom. Kdor hoče dopisovati o tej stvari, naj torej rabi svoje ime ne pa firmo direktorija. Tudi za oni list bo koncem konca bolje, če se odreče zvižacem.

Klub št. 114 JSZ. je pri delu v pomoč stavkarjev jako aktiven. Poseben odbor zbira obleko in denar. Priznanje v tej akciji zaslužita posebno Peter Benedik in Kati Krainc. Obleke je bilo nabrane 435 funtov in poslana v stavkovna okrožja v Pennsylvanijo ter Ohio. O denarni podpori je bilo poročano že v našem prejšnjem dopisu. Vse v blagu se odpošlje in ravno tako ves nabrani denar do centa. Klub ne računa za svoje stroške ničesar.

Klub št. 114 JSZ. se vsem darovalcev, ki so prispevali bodisi obleko ali v gotovini, iskreno zahvali. Ob enem se zanaša na vse, da bodo tudi v bodoče pomagali v kolikor največ mogoče.

V tej borbi premogarjev kot v vseh drugih lahko delavstvo črpa nauk, da prihaja čas, v katerem je za delavsko ljudstvo edini izhod združenje na političnem polju. Življenske razmere se bodo slabšale, če pustimo politično moč v rokah kapitalističnega razreda. Vsak delavec, bil to mehanik, manualc ali klerk, bi moral v svojem interesu postati član socialistične stranke. Socializem more izvojevati samo delavski razred na podlagi izkušenj in v mejah gospodarskega razvoja. Če bi imeli moč socialisti namesto da jo ima republikanska stranka, bi danes v Zd. državah ne bilo te krize. Ne bilo bi stavke premogarjev in rovi bi bili ljudska posest — socialistična stranka bi jih socializirala, enako transportna sredstva, javne naprave in koncentrirane obrate. Če bi imeli v pennsylvanski legislaturi vsaj deset socialističnih poslancev, kot jih imajo v wisconsinski, pa bi Mellonovi interesi ne nstopali tako brutalno proti rudarjem.

Letos smo v volilnem boju; predsedniška kampanja nam nudi dobro sredstvo za politično vzgojevalno delo med delavstvom, kar služi širjenju socialistične misli in jačanju socialistične stranke. Poslužimo se prilike povsod. — P. O.

### PO TOLIKIH LETIH OSVOBODITVE — KAM PLOVEMO?

(Opomba uredništva.—Ta dopis je bil poslan za objavo v eni prejšnjih števil, pa je bil odložen radi drugih nujnih dopisov.)

NANTICOKE, PA. — Ko vidi človek toliko gorja kakor ga je sedaj med premogarji, si ne more kaj, da se ne bi lotil dopisovanja, četudi ni posebno več pri delu s peresom. To pišem na dan obletnice rojstva George Washingtona, "očeta te republike", katera obhaja letos 152. obletnico proglaša neodvisnosti. Osobodila se je vlade angleškega kralja, sprejela lepo ustavo in proglasila vsakemu pravico enakopravnosti ter protektiranje civilnih svobodščin.

Za premogarje v Penni danes ne dela nobene razlike ne obletnica, ne tiste določbe v ustavi, kajti izpostavljeni so preganjanju kompanijskih biričev, sodnim prepovedim in brezsrčni kapitalistični lakomnosti za profitom, ki jih je izročila bedi. Po tolikih letih "osvoboditve" — kam plovemo? Ali ne govore vsa znamenja, da smo zapluli v valove sužnosti, kjer nimamo pravic? Ječe so za nas, sodniki so proti nam, kozaki, kompanijska policija in večina javnih funkcionarjev je proti nam, mi pa, kaj storimo za svoje pravice?

Za vse muke delavstva in za vse njegove nepravilike je odgovorna brezbriznost ljudstva. Kapitalistično časopisje je še vedno polno hvale o ameriški prosperiteti, novice o bedi in brezposelnosti pa so potisnjene po skritih koticah. Delavski listi jih sicer prinašajo, ampak cirkulacija teh je v primeri s kapitalističnimi malenkostna.

Delavski listi torej ne morejo tekmovati s kapitalističnimi. Vzlic svoji šibkosti pa zapravljajo prostor z obrekovanjem in raznimi napadi ter z negovanjem razkolov v delavskih vrstah. Taka taktika, prijatelji delavci, tira naše interese v prepad. Kaj imamo v tej borbi pokazati, dasi smo po številu delavci najmočnejši sloj v Pennsylvaniji? Kaj imajo pokazati v drugih ameriških državah? Mar ni že čas, da začnemo trezno prejeti razmere, ljudi, liste, stranke in programe? Tudi kapitalisti imajo spore in boje; za vado imajo več strank, ki se navidezno bore med seboj. Proti delavskim interesom pa so kapitalisti vedno enotni.

Komu koristi cepljenje malega števila zavednih delavcev na več strank, komu koristijo blazni napadi med takozvanimi propagandisti, kdo ima interes, če se izpodkopava ljudem vero v unijo z napadi na gotove funkcionarje, katere se blati tja vendan, namesto da bi se člani usposobilo tako, da bi bili ob času volitev sposobni izbrati take odbornike, ki bi bili boljši od prejšnjih?

Na svetu je mnogo krščanskih in drugih ver. Ampak vzemimo prve. Vse pravijo, da verujejo v enega Boga in v isto sveto pismo. Vsaka trdi o drugi, da je krivoverska. In vsaka pravi o sebi, da je "prava". Čemu naj se tako religiozno pojmovanje uvaja v delavsko gibanje? Namesto da se bi psovali, ali ne bi bilo vsem v prid, če se bi prizadete struje s svojimi načelniki pomirile med seboj ter se sporazumele vsaj toliko, da ne bi zapravljali svojih energij za brezplodne polemike, razbijanje sej in shodov?

Ena kmečka-delavska stranka, ki bi bila enotna in bi imela lojalno članstvo, bi storila za nas več, kot pa

vse radikalne resolucije in zahteve, katere nimajo za seboj nikake moči. Sloga jači, nesloga tlači.

Podpisani je socialist in je uverjen v izvedljivost socialističnega programa. Ne strinja se z onimi, ki merijo vsako deželo po enakem kopitu. V vsaki se lahko dela za boljšo družabno uredbo, za pravice ljudstvu in za marsikaj dobrega tako, kakor je v danih razmerah najuspešnejše.

V jeseni bodo volitve. Če bi zavedno delavstvo nastopilo združeno, bi doseglo nekaj zmag v kongres in v državne urade, in s časoma bi si osvojilo vlado. Razdruženo ne bo zmagala ne socialistična, ne kmečkodelavska, ne komunistična stranka. Zmagal pa bo multimilijonar Mr. Mellon in drugi kapitalisti, ki znajo nastopiti složno zase in proti delavcem.

V združenju je naša moč. Delujmo za enotnost in obrnimo se proč od onih, katerim je sloga samo na jeziku, delujejo pa za razdvajanje delavcev.—*Henrik Pečarič.*

### O IZIDU NOMINACIJSKIH VOLITEV V MESTU MILWAUKEE.

MILWAUKEE, WIS. — Z napetostjo smo pričakovali izida primarnih volitev, ki so se vršile v torek 13. marca. V Milwaukee ne volimo po strankah, namreč ne na glasovnicah. Volitve so "nestrankarske" zato ker na glasovnici ni nobene strankarske označbe. Tista dva kandidata v vsak urad, ki dobita pri primarnih volitvah največ glasov, gresta na končne volitve. Drugi odpadejo. Za županske aspirante so kandidirali sedanji župan socialist Hoan, Schallitz in Schubert. Hoan je dobil 42,516 glasov, Schallitz 28,851, in Schubert 7,451. Hoanova večina nad obema znaša 6,214 glasov. Na končne volitve dne 3. aprila gresta Hoan in Schallitz. Socialistična stranka je sigurna, da bo Hoan ponovno izvoljen z ogromno večino glasov. Župan Hoan pa apelira na milwauške volilce: Če hočete dobro administracijo, če hočete da bomo izvajali naš program docela, pošljite v mestni svet socialistično večino. Trinajst socialističnih kandidatov za aldermane je bilo nominiranih pri primarnih volitvah. V petem wardu sta dobila nominacijo za aldermanskega kandidata socialist George L. Tews in sedanji alderman Edward M. Collins.

Za kandidate v odbor milwauškega okraja je nominiranih enajst socialistov.

Nominacijo so dobili tudi socialistični kandidat za mestnega kontrolerja, za mestnega blagajnika in mestnega pravdnika. Naša lista pri končnih volitvah v torek dne 3. aprila bo skoro popolna, izvzemši gotove aldermanske okraje, v katerih naši kandidatje niso prišli na prvo ali drugo mesto.

Milwauško kapitalistično časopisje že sedaj konstatira, da bo župan Hoan ponovno izvoljen z večino 30,000 glasov, in nominacijske volitve dokazujejo, da niso v zmoti. Ker ne morejo prepričati izvolitev našega kandidata za župana, so se vrgli s tolikšno večjo silo proti našim aldermanskim kandidatom; enim so preprečili s sistematično agitacijo, da niso dobili zadosti glasov pri nominacijskih volitvah, proti nominirancem pa vodijo kampanjo sedaj. Če socialistični župan nima v mestnem svetu socialistične večine, so mu roke vezane — on ne more storiti za ljudstvo tega kar bi storil če bi ga podprla v njegovem prizadevanju večina mestnih odbornikov. Končne volitve dne 3. aprila pokažejo, ali hoče prebivalstvo velikega milwauškega mesta popolno socialistično upravo, ki bo

delala samo za ljudstvo, ali pa bo zopet onemogočilo delo naši stranki s tem, da bo nasedlo privatnim interesom ter izvolilo v mestni svet ter v druge urade tudi njihove ljudi.

Slovenski delavci, v petem wardu ste dali večino županu Hoanu, med tem ko je pri zadnjih volitvah ni dobil. Nam v ponos bo, če izvolimo v tem okraju tudi socialističnega aldermana. Naš kandidat je Geo. L. Tews. Tu se ne gre za prijateljstvo, ne za osebo, ampak gre se ZA NAS. — *Victor Petek.*

### PREDAVANJE V KLUBU ŠT. 27 J. S. Z. V CLEVELANDU.

V nedeljo 25. marca popoldne bo predaval v prostorih kluba št. 27 JSZ, v Slov. narodnem domu s. Joseph A. Siskovich o "znanstveni kontroli človeškega naraščanja".

S. Siskovich je biologične probleme veliko študiral in nam bo podal zanimivo predavanje. Sodrugi in somišljeniki ter vsi ki se zanimajo za ta predmet, so vabljeni v nedeljo popoldne v klubove prostore.

Člane kluba prosimo, da pridejo na sejo pred predavanjem točno, kajti imeli bomo precej reči, o katerih bomo morali razpravljati in sklepati. — *Tajnik.*

### PREDAVANJA IN SHODI V MILWAUKEE.

MILWAUKEE, WIS. — Klub št. 37 JSZ. je aranžiral skupno z društvi Izobraževalne akcije predavanje, ki se vrši v nedeljo 25. marca ob 9. dopoldne v Tamšetovi dvorani na 479 National Ave. Predaval bo Ivan Molek "o razvoju socialne družine". Vstopnina je prosta. Sodrug Molek je dober predavatelj in predmet o katerem bo govoril je ne samo važen ampak tudi zelo zanimiv. Opozorite na to predavanje prijatelje in znance.

V torek 27. marca ob 8. zvečer se vrši v So. Side Turn dvorani velik kampanjski shod pod avspicijo kluba št. 37 JSZ. Govorili bodo, župan Daniel W. Hoan, socialistični kandidat za mestnega pravdnika William Quick, bivši župan Emil Seidel, George L. Tews, ki je socialistični kandidat za aldermana v petem wardu, socialistični kandidat za mestnega controllerja Wm. Tesch, in Herman Tucker.

Sodrugi in somišljeniki, agitirajte, da bo ta shod imel udeležbo kakršne ni imel še noben naš shod v imenovani dvorani. Pokažimo, da razumemo pomen delavske solidarnosti, in da je slovensko delavstvo v milwauški naselbini za stranko, katera zastopa delavske interese.

V nedeljo 1. aprila, dva dni pred mestnimi volitvami, sklicuje socialistična stranka velik shod, ki se vrši v mestnem avditoriju. Začne se ob 7. zvečer. To bo zaključni kampanjski shod, torej zelo važen. Apeliramo na jugoslovanske delavce, da se ga udeleže v čim večjem številu. *Victor Petek.*

### DR. J. H. GREER BO PREDAVAL V PROSTORIH "NOVOG SVIJETA".

CHICAGO, ILL. — "Slobodna Govornica", ki deluje pod okriljem Jugoslavenskog Prosvjetnog Saveza, priredi v soboto 24. marca ob 8. zvečer na 1345 W. 18th St. v prostorih "Novog Svijeta" predavanje o zdravstvu. Govoril bo zdravnik dr. Jos. H. Greer o temi "What Every Man and Woman Should Know". Predaval bo angleško. Vstopnina prosta.

## POROČILO TAJNIKA POMOŽNEGA ODBORA STAVKARJEV V VZHODNEM OHIJU.

BRIDGEPORT, O. — Pošiljatve obleke in obuval, ki smo jih prejeli od zadnjega izkaza pa do 1. marca, so sledeče: Mrs. Julia Krmelj, Springfield, Ill., dva paketa; Frank Perko, Milwaukee, Wis., en paket; gl. urad SNPJ., en paket; Lovrenc Frank, Barberton, O., en zaboj; Fr. Stempihar Virden, Ill., en paket; Ludvik Medveshek za dramatično društvo "Ivan Cankar" v Clevelandu 24 parov čevljev za otroke, ki smo jih razdelili: pet parov na Maynard, 5 na Blaine, dva na Neffs, en par na Ramsey, en par na Lansing in 10 parov za Whelling Creek in Boydsville, O. Obleko smo razposlali v naselbine Ramsey, Neffs, Lansing in Bridgeport. Ostale naselbine pridejo zopet na vrsto drugič, ako še kaj dobimo. Kar smo prejeli do sedaj ko pišem to poročilo, je vse razdeljeno.

Iz izkazov razvidite, da so vse te pošiljatve prišle od naših zavednih rojakov in rojakinj; od drugih narodnosti nismo dobili ničesar. Toliko v obvestilo onim katerih se tiče. Podpore dobe seveda tudi stavkarji drugih narodnosti.

V imenu pomožnega odbora in slovenskih stavkarjev v vzhodnem Ohiju se vsem rojakom prispevateljcem in nabiralcem iskreno zahvalim za izkazano pomoč. Ko bi vi videli, kako veseli so bili otroci, ko so dobili nove čevlje! Ne veste, kako je hudo gledati bedo. In kako je težko, ko nimaš za vse kadar kaj razdajaš. Zato pa dragi rojaki, vsa čast vam, ko ste se spomnili naših stavkarjev ter njihovih družin v teh zanje tako težkih časih. Slovenski rudarji v vzhodnem Ohiju vaše pomoči ne bodo pozabili. Samo, da se trpljenje enkrat konča, kajti nekam se mora obrniti. Ta dolgotrajni boj je postal naravnost mučen, ampak vztrajamo.

Rad bi enkrat opisal bedo in vse nepravilike, ki spremljajo naše bojevnike v teh krajih. Rad bi, pa ne morem opisati s peresom tako kakor človek vidi in čuti. Ko bi vi mogli biti tukaj dan ali dva in bi videli na svoje oči . . .

Rojaki, sodrugi in sodruginje, če morete, pomagajte naprej! Stavkarji nimajo sredstev in so odvisni od podpore. Vpoštevajte to.

Naš odbor je potom dopisov prosil naselbine, ki dobe podporo direktno, kakor tudi pošiljateljce, da nas vselej obveste, kajti naša želja je, da naj bo podpora za vse naselbine enakomerna. Recimo, da jo ena dobi direktno iz par krajev ne da bi mi o tem vedeli in bi jo poslali tudi mi, med tem ko bi jo sosedna dobila zelo malo ali celo nič. Predsednik našega pomožnega odbora je Nace Zlemberger, L. Box 12, Glencoe, O. On prejema vse denarne pošiljatve, podpisani tajnik pa prejema pošiljatve v blagu.

Ako kdo kaj dobi od pittsburskega Pennsylvania-Ohio Miners Relief komiteja, ga istotako prosimo, da nas obvesti. Mi ne vemo, ako kaj pomaga ali ne, dasi ga oglašajo kot najefektivnejšo pomožno agencijo. Zdi se mi, da je v stvari več reklame kot resnice. Naselbina Bridgeport je ena največjih v vzhodnem Ohiju, a ne vemo ničesar o kako podpori od omenjenega reliefa. Poslal pa nam je svojega predsednika Minericha in tajnika Kamenovicha, da sta govorila na tukajšnjih shodih. Je prav da se agitira in navdušuje, ni pa prav, da se bedo rudarjev izrablja v namene taktike "vrtanja od znotraj" ter blaznega hujskanja, ki ruši solidarnost in bojevni duh rudarjev. Naj bi relief tisti denar ki ga porabi za tako "propagando" dal rajše

pomoči potrebnim stavkarjem, katerim je namenjen, namesto da ga troši za dnevnice in plačo agitatorjev ter upravne stroške. Klubi JSZ, kakor njen urad, društva SNPJ. in njen glavni urad ne odzamejo od nabrane podpore ničesar; rudarjem jo pošljejo do centa. Razdeljena je pošteno.

Vzlic temu so se takozvani "komunisti" lotili posameznih naših organizacij, predsednika SNPJ. V. Cankarja ter predsednika tukajšnjega pomožnega odbora Nacea Zlembergerja, katere napadajo, češ, da se jim godi pri delitvi podpore krivica. S to gonjo so se osramotili pred poštenim delavskim svetom, ob enem pa so razgalili svojo ignoranco, ker se puste izrabljati agentom provokatorjem. Za Bartuloviča imam pripravljene nekaj starega popra, ki ga ob priliki gotovo porabim.

Z njimi je potegnil tudi "Amerikanski Slovenec" z dne 25. februarja, kjer toži, kako veliki reveži so rudarji katoliškega prepričanja vsled samopašnosti socialistov. (Snojev odgovor "A. S." bo priobčen v članku "Dva protivna si tabora se srečujeta ter si segata v roke." — Ured.)

Joseph Snoy, R. F. D. 2, Box 7, Bridgeport, O., tajnik pomožnega odbora slovenskih stavkarjev v vzhodnem Ohiju.

## PRIHODNJO NEDELJO V CHICAGU KONCERT "LIRA".

CHICAGO, ILL. — V nedeljo 25. marca bo v dvorani SNPJ. koncert pevskega zbora "Lira". Kdor rojakov je v Chicagu leto ali dve, pozna "Liro". Kdor je tu dolgo, jo pozna še bolj, ker je "Lira" zbor, ki deluje na polju naše glasbe že mnogo let.

Slovenski zbori v Chicagu imajo, po mojem mnenju, veliko težje stališče, kot pa naprimer naši zbori v Clevelandu. Pevskih moči nimamo na izbiro, kakor bi jih imeli, če bi čikaški Slovenci živeli vsi skupaj. Naš prijatelj Jos. Steblay, ki bo imel na koncertu pozdravni govor, naj kaj stori, da postane naša naselbina bolj kompaktna, da bi naši napredni pevski zbori (oziroma zbora) lahko izbirali moči v bližnji sosesčini. Naselbina Pullman in So. Chicago se ne more seliti. Čikaška "proper" pa bi morala biti bolj skupaj.

Ampak da gremo k programu "Lirinega" koncerta. Začne se omenjeno nedeljo ob 3. popoldne. Prva točka bo govor. Potem še en govor o važnosti stavbinških in hranilnih društev. Zatem pa sledi koncert. Kaj vsebuje, vam pove oglas v tej številki "Proletarca". Je bogat — če bo bogato izvajen, bo sodila avdijenca. Ne obljubujemo čudežev. Rečemo le, da "Lira" stori kolikor slovenski pevski zbor v Chicagu storiti more. In v povračilo prosimo, da slovensko občinstvo dne 25. marca napolni dvorano. — A. B.

## SLOVENSKIM SLAMNIKARICAM V CHICAGU.

CHICAGO, ILL. — Razmere, ki vladajo v naši obrti, manjše plače in brezposelnost, vse to dokazuje, kako potrebna je nam unija. Pred dvema leti je bil ustanovljen lokal št. 52 Women Millinery Workers, ki znači velik korak naprej v organiziranju delavk v industriji ženskih klobukov. Bili so storjeni že mnogi poskusi, a niso uspeli. Precej krivde za to imajo v prošlosti unije, ker se niso mogle zediniti med seboj v vprašanih jurisdikcije. Temu je sedaj napravljen konec.

Naša unija je delo sporazuma in enotnosti. Vse, ki ste zaposlene v tej obrti, ste vabljeni na pristop. Utr-



dimo svojo organizacijo, da bo močna, kajti le enotna, močna unija bo v stanju priboriti izboljšave ter dvigniti plače na višino, ki vam pripada.

V petek 23. marca zvečer bo imel naš lokal slavnost druge obletnice. Vršila se bo v Capitol Bldg., 159 N. State St. Ta zgradba je pol bloka južno od Chicago teatra. Veselica in slavnost se vrši v dvorani v 19. nadstropju. Pripravljena bo dobra večerja, ki bo servirana ob pol sedmih. Pridite takoj z dela. Imeli bomo slovenske in angleške govore, koncertne točke in ples.

*Članica.*

### DETROITSKA NASELBINA V POMOČ PREMOGARJEM.

DETROIT, MICH. — Kot že poročano, ima klub št. 114 JSZ. poseben odbor, katerega naloga je nabirati prispevke v denarju in blagu v pomoč stavkujočim premogarjem. V tem odboru so Pette Benedikt, Frank Oblak, Math Urbas, Rudolph Potočnik, Anton Jurca in Kattie Krainc. Kdor more utrpeti kaj obleke v ta namen, naj jo odda na naslov Math Urbas, 2270 Kendalle Ave. S. Urbas oskrbi vse potrebno za odpošiljanje v stavkovna okrožja. Pri tem se oziram na pisma odgovornih funkcionarjev podpornih društev ter klubov JSZ. Kakor ne nabiramo podporo pristransko, tako je tudi ne delimo pristransko; nam je za pomoč VSEM našim premogarjem.

Rojaki delavci v Detroitu, sodelujte z našim klubom v pomožni akciji za stavkujoče premogarje. — P. O. kluba št. 114 JSZ.

### VAŽNA SEJA IN PREDAVANJE V KLUBU ŠT. 1 J.S.Z.

CHICAGO, ILL. — V petek 23. marca se vrši v spodnji dvorani SNPJ. seja kluba št. 1. Začne se točno ob 8., in člane ter članice prosimo, da pridejo v dvorano ob tem času. Dnevni red je obširen, po seji pa imamo predavanje. In čim prej se seja začne, toliko več časa dobi predavatelj.

Torej, seja se začne ob 8. Ker je dnevni red važen (imejte v vidu naš zbor, priredbe, predavanja, igre, koncerte itd.) je za klub in za njegovo delo potrebno, da pridete točno. Po dnevnem redu bo predaval s. Andrew Kopal o dramii. Več v oglasu.

Prosimo vse tiste, ki še niso napravili obračuna za vstopnice, ki smo jih jim poslali (tu ne mislimo vstopnice za prihodnjo igro) za naše priredbe, da to gotove store na seji 23. marca. — Tiste, ki so zaostali s članarino, prosimo, naj jo poravnajo na tej seji.—P. O.

### Chicago v 92. letu starosti

V soboto 3. marca je minilo 91 let, od kar je Chicago mesto. Prvi čikaški župan je bil William B. Ogden, izvoljen l. 1837. Dobil je 709 glasov. Mesto je štelo tedaj 3,500 prebivalcev. Danes jih ima blizu 3,200,000, z bližnjo okolico pa okrog štiri milijone.

### Pivo in A. F. of L.

Kot v vsaki predsedniški kampanji, bo Ameriška delavska federacija tudi letos predložila konvencijam republikanske in demokratske stranke svoje zahteve, svoj "socialni program".

Ena teh zahtev je, da se ameriškemu ljudstvu povrne pivo.

### ZAPISNIK SEJE EKSEKUTIVE J. S. Z.

dne 8. marca 1928.

Navzoči od eksekutive: Frank Alesh, Filip Godina, Frank S. Tauchar, Fred A. Vider, Fr. Zaitz. — Od nadzornega odbora Donald J. Lotrich in Blaž Novak. Od prosvetnega odseka Chas. Pogorelec. Od nadzornega odbora slov. sekcije John Turk. Tajnik Chas. Pogorelec. Fr. Udovich od nadzornega odbora slovenske sekcije J.S.Z. je poslal sporočilo, da je zadržan. Se vzame na znanje. Odsotni: Sava Bojanovich, Geo. Maslach, Paul Pihovich, Peter Kokotovich, Andrew Kopal, Joško Oven, Frank Florjančič.

Za predsednika seje izvoljen Filip Godina.

Zapisnik prejšnje redne seje sprejet kot čitan. — Zapisnik izredne seje z dne 7. oktobra, ki je bila skupna seja z upravnim odborom Proletarca, sprejet kot predložen.

Prečitajo se dopisi glede volitev delegatov za konvencijo soc. stranke dne 14. aprila v New Yorku, agendo konvencije, pismo Zadržne banke v Ljubljani, pismo Debs Radio fonda, pismo pripravljalnega odbora za konvencijo soc. stranke v New Yorku, in pismo Joe Mentonija v Detroitu.

Glede pripravljalnega odbora za konvencijo stranke v New Yorku, ki bo ob tej priliki izdal posebno konvenčno knjigo v kateri bodo tudi oglasili, sklenjeno, da se da za oglas JSZ. §10.

Tajništvo Debs Radio fonda se zahvaljuje JSZ. za sodelovanje in apelira na nas za nadaljno naklonjenost. Pismo Jos. Mentonija izvaja, da bi JSZ. lahko storila več za sodelovanje z Zadržno banko. Pismo glavnega tajnika stranke naglašja, da naj naša Zveza skrbi, da bo zastopana na konvenciji v New Yorku s svojimi delegati. — Agenda, kot predložena za konvencijo, se sprejme na znanje.

Poročilo tajnika: Ob koncu leta 1927 je štela JSZ. 50 aktivnih klubov z 851 člani, včevši one, ki so prejemale izjemne znamke, katerih se je razpečalo tekom leta 860, skoro vse v stavkovnih okrožjih premogarjev. Prenehalo je v prešlih mesecih osem klubov, in sicer: Miners Mills, Lloydell in Harwick, Pa.; Power Point in Piney Fork, O.; Frontenac in Edison, Kans.; Triadelphia, W. Va. Vzroki za razpust teh klubov so razni; glavni so stavka, brezposelnost in skrajno slabe delavske razmere v splošnem; precej je kriva tudi brezbriznost.

Finančno poročilo v podrobnostih poda nadzorni odbor. Poslano bo tudi klubom in društvam Izobraževalne akcije JSZ. Dohodki v drugi polovici prošlega leta so znašali \$3,293.81, stroški pa \$3,347.00. V upravnem fondu je bilo dne 31. dec. 1927 \$179.64, v konvenčnem fondu pa \$1,134.95. Ob času te seje imamo v konvenčnem fondu \$1,194.38, v upravnem pa \$185.99.

V pomožni fond za stavkujoče premogarje smo do konca februarja prejeli \$280.67; ker pa mnogo naših sodrugov, kakor tudi klubov, pošilja zbrane vsote bodisi direktno v stavkovna okrožja, bodisi predsedniku SNPJ., je ugotovljeno, da smo zbrali pod okriljem naših klubov do konca februarja nad \$1,000 in par tisoč dolarjev vrednosti obleke. Naši sodrugi pa so v tej pomožni akciji pokazali toliko volje za solidarnost ter za delo v pomoč premogarjem, da jim gre vse priznanje.

V Izobraževalni akciji je bilo prošlo leto včlanjenih 90 podpornih društev, 14 klubov JSZ., 7 kulturnih organizacij ter 25 posameznikov. Skupni dohodki te ustanove so bili l. 1927 \$1,355.19, kar je za \$272.02

več kot leta 1926. Skupno število društev in klubov v Izobraževalni akciji je bilo 111, ali 18 več kot leto poprej. Koliko bo imela uspeha Izobraževalna akcija v tem letu, mi je sedaj nemogoče konstatirati, kajti podporna društva, kot klubi JSZ. ter samostojne prosvetne organizacije se še vedno priglašajo. Sodeč po dosedanjih prijavih, njih število ne bo manjše vzlic krizi, možno pa je, da bo večje kot v prošlem letu. Dosedaj je prijavljenih 73 organizacij. Izmed teh je 18 novih. Literatura na društva Izobraževalne akcije kakor tudi klubom bo poslana ko hitro mogoče.

Pod okriljem Izobraževalne akcije sta bila zadnje čase dva predavanja, neposredno pa večje število, namreč pod avspicijo naših klubov. V Sheboyganu je predaval s. Ivan Molek, v Waukeganu pa s. Fr. Zaitz. V Milwaukeeju bo dne 25. marca predaval s. Ivan Molek o razvoju socialne družine. Kar se tiče širjenja literature in predavanj, stori Izobraževalna akcija kolikor največ mogoče. Največ pa deluje na dramskem polju. Žal, da ni tukaj potrebnih sredstev za moč, ki bi se lahko posvetila specialno samo temu delu.

Najvažnejša stvar pred nami sedaj je VII. redni zbor J. S. Z. Urad tajništva ima glasovnice za sedež zbora pripravljene in bodo razposlane po tej seji, ki ima določiti datum zbora.

Priporočam, da eksekutiva svetuje klubom, odnosno članstvu, naj se odločijo za Chicago kot sedež zbora. Argument: Vsled skrajno slabih delavskih razmer sta danes vposljena v uredništvu ter upravništvu Proletarca in v tajništvu JSZ. stalno samo dve osebi. Delo jima bi bilo ovirano, če se bi zbor vršil kje drugje. Zadnji zbor je dal članstvu v odločitev za sedež zbora tri mesta: Cleveland, Milwaukee, in Chicago.

Chicago priporočam zato, ker bo zbor lahko izvršil svojo nalogo, ne da bi urad Proletarca in JSZ. pri tem utrpel preveliko škodo. Danes je tajnik JSZ. ob enem upravnik lista. Naše gospodarsko dela pa je enako važno kot naše politično delo.

Tajnik JSZ. je avtomatično smatran tudi za delegata konvencij socialistične stranke. Ker mu je v danih okoliščinah takorekoč nemogoče iti dne 14. aprila v New Yorku, naj eksekutiva izbere zastopnika, ki bo reprezentiral našo Zvezo na tej konvenciji.

Poročilo tajnika sprejeto.

Blaž Novak za nadzorni odbor prečita polletno računsko poročilo; pri reviziji so bili vsi trije člani nadzornega odbora. — Poročilo se odobri.

Fr. Zaitz, tajnik stavbinskega odseka JSZ., omenja, da je bilo finančno poročilo priobčeno v "Proletarcu" z dne 16. februarja 1928. — Fr. Alesh priporoča, da bi razpravljali, če se ne bi moglo imovine stavbinskega fonda naložiti na večje obresti. Razprave se udeležijo vsi. Sklenjeno, da ostanejo vloge v stavbinskem društvu kot dosedaj.

Za prosvetni odsek poroča tajnik Pogorelec. Dela v tem področju je mnogo in bi zahtevalo posebno moč; v danih razmerah storimo kolikor največ mogoče.

Na priporočilo tajnika se Izobraževalni akciji dovolji nabaviti si nekaj knjig iz Proletarčeve založbe, da se jih razpošlje zaeno z drugimi ki jih JSZ. že ima društvam.

Se preide na razpravo o VII. rednem zboru, ki je bila zelo obsirna. Na predlog s. Vidra sklenjeno, da aksekutiva priporoča članstvu, naj za sedež zbora glasuje za Chicago. Vzrok je naveden v poročilu tajnika.

Zaitz predlaga, da se zbor prične v soboto 19. maja in zaključí v ponedeljek 21. maja. S. Alesh je ugovarjal in navajal razlog, da je čas prekratek in zato bi se naj vršil koncem junija ali v začetku julija. Po izčrpnih razpravi se seja odloči na datume kot navedeni v predlogu.

Tajnik predloži provizorični pravilnik in dnevni red zbora, ki je bil po razpravi sprejet.

V odsek za pravila so izvoljeni Zaitz, Pogorelec in Blaž Novak.

Seja je sprejela sedem referatov z določbo, da ne sme biti nobeden daljši kot pol ure. Referati so:

1.) Letošnje predsedniške volitve in naša kampa-nja (poročevalec Fr. S. Tauchar).

2.) Naše delo med mladino (seja je nominirala za referenta Joško Radlja ml., ki ga tajnik o tem obvesti ter vpraša, če nalogo sprejme. Enako obvesti druge ki so nominirani za referente.)

3.) Podporne organizacije in naše gibanje (poročevalec Fr. Zaitz).

4.) Socialistična taktika z ozirom na strokovno organizirano delavstvo (Jože Zavertnik).

5.) Hrvatsko srbsko delavstvo v Ameriki in J. S. Z. (Peter Kokotovich).

6.) Kulturno delovanje med ameriškimi Slovenci (Frank Alesh).

7.) Zadružništvo (Anton Garden).

Provizorični spored zbora, vključivši referate, bo priobčevan v "Proletarcu".

Dnevni red izčrpan, zaključek seje.

Mandat delegata JSZ. na konvenciji soc. stranke dne 14. aprila v New Yorku se poveru Antonu Gardnu, ki se ga o tem obvesti.

Dnevni red izčrpan, zaključek seje.

## Predavanja v Chicagu v dvorani S. N. P. J.

V petek 23. marca bo predaval po seji kluba št. 1 **Andrew Kobal** o drami. Teden pozneje bo predaval **dr. Andrew Furlan** o zobni in ustni higijeni. Predaval bo angleško. Več v prihodnji številki.

**PITTSBURGH, PA.** V nedeljo 25. marca ob 10. dopoldne konferenca klubov JSZ. ter društev Izobraževalne akcije JSZ. v Slovenskem domu, 57 Butler St. Pridite na ta zbor jugoslovanskega delavstva v Penni iz vseh naselbin tega okrožja.

## “Mladost” v Clevelandu.

V nedeljo dne 25. marca bo vprizorilo dram. druš. “Ivan Cankar” v Clevelandu dramo “Mladost”, ki je bila tu prvič vprizorjena pred kakimi 17 leti od društva Sokol. Izpis igre se je potem neznanokam izgubil in ponovna vprizoritev je bila nemogoča, dasi je bila mnogih želja videti to igro zopet na odru. Sedaj se nam je posrečilo dobiti jo iz Radovljice ir 25. marca jo boste imeli priliko zopet videti. Vsekakor so imeli oni ki so jo takrat vprizorili mnogo poguma, da so jo dali na oder tako kot je.

V tej igri je boj med mladim dekletom in istotako mladim kaplanom. Dočim jo on sili v samostan, hoče ona živeti v svetu. Pa pride na obisk njen bratranec mlad študent. Komaj jo zagleda se v njo strastno zaljubi in tudi ona mu prizna, da ga ljubi. Prvič pijeta iz čaše ljubezni in presenečena sta. To opazi kaplan in boj se ponovi to pot besnejši. — boj proti obema ki se ljubita. Kako se konča? Kdo zmaga? Mogoče onadva? Mogoče kaplan? Mogoče — smrt? Pridite pogledati, ne bo vam žal! Vloge imajo gđ. Bergoch, ki je sicer nova Cankarjeva članica a ji ni oder tuj, potem ga. —, dalje gg. Grill, Birk, Somrak in Steblay.

Po večerni predstavi sledi ples. Med odmori nastopijo s petjem gđ. Mimmie in Josie Milavec ter G. Belle in J. Milavec. Cena je popoldne 50c, otroci v spremstvu starišev prosti, zvečer so sedeži rezervirani in sicer po 75c in 50c. Dobijo se v predprodaji v slaščičarni Mrs. Kushlan v S. N. Domu. Pričetek ob 2.15 popoldne in 7.30 zvečer. Med odmori in za ples igra Sovereign Orchestra. — *Režiser.*

## VELIKA PRIREDBA SKUPNIH DRUŠTEV S.N.P.J. V COLLINWOODU.

COLLINWOOD, ILL. — V nedeljo 25. marca popoldne in zvečer prirede v Slovenskem delavskem domu collinwoodska društva SNPJ. št. 53, 142, 312, 590 in 614 veselico, ki bo ena največjih v zgodovini te naselbine. Omenjena društva imajo okrog 1300 članov in članic. To ne bo samo veselica, kajti združena je z obširnimi sporedi, ki ga otvori br. Grošelj. Za njim nastopi naš znani rojak, član društva “V Boj” Matt Petrovich, ki bo govoril o pomenu takih priredb in njih namenu. Govorila bosta tudi Frank Somrak, predsednik gospodarskega odbora SNPJ. in njen vrhovni zdravnik dr. Kern.

Mala Mary Gerl bo deklamirala o plakajočem sivem mucku. Miss Jenny Rupnik in John Košuta bosta nastopila v duetu na violino in glasovir. Tenor solo bo pel Fr. Plut, na glasovirju pa ga bo spremljala Amalia Plut. “Napoleonov poslednji naskok” bosta predvajala na harmoniko in piano Miss Louise Mandle in Frank Barbič ml. Kvartet dobroznanih sester Česnik tudi nastopi in nam zapoje nekaj pesmi. Anton Eppich priredi kuplet “Zviti Jaka, cestni pometač”. Dramatično društvo “Anton Verovšek” vprizori šalogramo “Eden se mora oženiti”. Režijo vodi Boris Paulin.

Takoj po igri sledi ples v spodnji dvorani, ob 7. pa bo v obeh dvoranah. Med programom in potem v gornji dvorani za ples bodo igrali Arcadien Melody Pilots, v spodnji pa bo igral Barbičev orkester.

Pripravljalni odbor bo skrbel, da bo vsakdo dobro postrežen. — Polovico prebitka gre v podporo stavkujočim premogarjem. — Za obilen poset vabi odbor  
F. B. —č.

Slovenske slavnostne vabimo na

## ZABAVO IN SLAVNOST

druge obletnice od kar je bil ustanovljen

## Local No. 52 Women Millinery Workers

Veselica in slavnost se vrši

**v petek 23. marca**

v 19. nadstropju

**Capitol Bldg., 159 No. State St.**

**Pričetek ob 6:30 zvečer.**

Pridite takoj po delu. Večerja za vas bo preskrbljena.

Govori bodo v angleškem in slovenskem jeziku. Na sporedu tudi koncertne točke. Potem bo ples.

ODBOR.

## V STARI KRAJ!

Prvo skupno potovanje v staro domovino, aranžirano po IZLETNEM URADU S. N. P. J., se vrši pod osebnim večjim vodstvom dobroznane rojaka

**John Olipa,**

člana združitvenega odseka Slovenske Narodne Podporne Jednote ter člana IZLETNEGA URADA S. N. P. J.

Mr. John Olip je izkušen potovalec in so mu dežele, preko katerih vas bo vodila pot v staro domovino, prav dobro znane, kakor tudi jeziki, ki jih po teh deželah govore. Sedanje potovalne razmere po Evropi tudi dobro pozna, kajti lansko leto je prepotoval lep del Evrope. Boljšega vodnika si pač ne morete želeti!

Izletniki odplujejo iz New Yorka 27. junija na mogočnem parniku CUNARD LINE

**BERENGARIJI,**

ki je največji parnik Cunard linije ter po velikosti med tremi prvimi največjimi potniškimi parniki sveta.

Ako se še niste prigrasili in mislite letos obiskati stari kraj, se nemudoma prijavite, da vam ne bo žal, če pridete prepozno.

Pošljite TAKOJ svojo prijavo, skupno s predplačilom v znesku \$25, ter zahtevajte nadaljna pojasnila na naslov:

**JACOB ZUPANČIČ,**

Sec'y Excursion Bureau S.N.P.J.

2627 S. Ridgeway Ave.,  
Chicago, Ill.

**V STARI KRAJ Z ROJAKOM OLIPOM NA BERENGARIJI!**

## Nov uspeh pevskega zbora "Zarja"

Koncert, ki ga je imel pevski zbor "Zarja" v Clevelandu dne 11. marca, je bil v izvajanju programa izbornen, udeležba pa ni bila povsem zadovoljiva, dasi je bila boljša kot na prejšnjem koncertu. Dva vzroka sta, da dvorana ni bila napolnjena kot bi morala biti. Brezposelnost je eden, drugi in glavni pa je brezbržnost.

Ce kdo, se trudi pevski zbor "Zarja", da predvaja koncerte, ki so vredni imena koncert. Ima fine, izvežbane moči. Program njenih koncertov ni enoličen. Stroški so veliki, volja pevcev in pevk močna. Ljudstvo pa se ne briga. Pridigaj ali piši, ne boš ga pridobil za posečanje dobrih koncertov. Tisti, ki se zanimajo, pridejo tudi brez reklamnega pritiska.

Vstopnina je bila samo 75c. Koncertni program je bil razdeljen v popoldanski in večerni del. Udeležencem je posebno ugajala kabaretna točka "Moj ljubi Avguštin" ("Ladje bele, ladje lepe.") Priredil jo je s. A. Eppich. V tenor solu je nastopil L. Belle. Avdijenca je zahtevala, da ji je pel ponovno, kar je storil. Tudi moški kvartet, ki je zapel "Vinsko", je moral ponavljati. "Sijaj, sijaj solnčiče" je pel moški oktet. Doletela ga je enaka sreča kakor prej omenjeni kvartet. Dani Oblak in Fr. Plut sta pela "Gipsy Countess" — kako? Vprašajte udeležence. Sklenili so soglasno, da ju hočejo še čuti, in ne le enkrat.

Gostoval je pevski zbor "Jadran", ki je nastopil dvakrat: njegov moški in drugič mešan zbor. Pel je zelo dobro — meni se je tokrat dopadel bolj kot kdaj poprej.

Jako dobra točka so bili "Snubači". Vse polno snubačev, pa eno dekle, ki hoče bogatega, in revni odidejo s "počenimi" srci.

Pogrešali smo W. J. Lazarja, ki je pred koncertom zbolel in ni mogel nastopiti v svoji vlogi.

In zbor "Zarja"? Slovenski Cleveland naj ne pozabi, da je ona delo dolgih let, da je nastala s trudom, da je napravila za naš narod ugoden vtis že na marsikakšni priredbi drugorodcev. "Zarja" je RES pevski zbor. Prireja koncerte ki so KONCERTI. Vedno je stremela po izpopolnjevanju. Kaj, ko bi se tudi naše občinstvo, tisto "ki navadno ne gre nikamor", oprijelo tega pravila? Bo dobro za vse, posebno pa bi to dvignilo ugled naše naselbine v celoti. — X.

## SOCIALISTIČNI KANDIDATJE V OHIJU.

CLEVELAND, O. — Na konvenciji socialistične stranke države Ohio, ki se je vršila dne 25.—26. februarja v tem mestu, se je razpravaljalo predvsem o volilni kampanji, organizatoričnem delu in nominacijah. Za governerskega kandidata je bil nominiran Joseph W. Sharts, splošno znani odvetnik v Daytonu, član strankine eksekutive itd. Drugi naši kandidatje so: za podgovernerja F. Slusser, Massillon; za državno tajnico Mrs. Edna Hastings; za državnega blagajnika Sidney Yellen.

Konvencije socialistične stranke dne 14. aprila v New Yorku se udeleži 15 delegatov iz države Ohio.

## IZOBRAŽEVALNA AKCIJA J. S. Z.

V fond "Izobraževalne akcije JSZ." so vplačala društva, socialistični klubi in druge organizacije v mesecu februarju kot sledi:

Številka društva in kraj.	Vsota.
102, SNPJ., Chicago, Ill. ....	\$ 2.00
47, SNPJ., Springfield, Ill. ....	1.00
74, SNPJ., Virden, Ill. ....	1.00
124, SNPJ., Forest City, Pa. ....	12.00
138, SNPJ., Canonsburg, Pa. ....	6.00
147, SNPJ., Cleveland, O. ....	6.00
209, SNPJ., Nokomis, Ill. ....	2.00
214, SNPJ., Mullan, Idaho ....	1.52
86, SNPJ., Chicago, Ill. ....	2.00
234, SNPJ., Milwaukee, Wis. ....	6.00
34, SNPJ., Indianapolis, Ind. ....	2.00
122, SNPJ., Aliquippa, Pa. ....	2.00
473, SNPJ., Saginaw, Mich. ....	6.00
275, SNPJ., Maynard, O. ....	1.00
119, SNPJ., Waukegan, Ill. ....	12.00
333, SNPJ., Blaine, O. ....	1.00
477, SNPJ., Cleveland, O. ....	3.00
170, SNPJ., Akron, O. ....	2.00
81, SNPJ., Red Lodge, Mont. ....	3.00
559, SNPJ., Chicago, Ill. ....	2.00
126, SNPJ., Cleveland, O. ....	2.00
281, SNPJ., Jacksonville, Kans. ....	2.00
10, SNPJ., Rock Springs, Wyo. ....	1.50
22, SSPZ., Indianapolis, Ind. ....	1.00
213, SNPJ., Clinton, Ind. ....	1.00
80, SSPZ., Herminie, Pa. ....	5.00
Pevsko in izob. dr. "Bled", Conemaugh, Pa. ....	3.00
Slov. dom, Gowanda, N. Y. ....	4.00
<b>KLUBI J. S. Z.</b>	
69, Herminie, Pa. ....	1.00
17, Grays Landing, Pa. ....	1.00
41, Clinton, Ind. ....	2.00
47, Springfield, Ill. ....	1.00
1, Chicago, Ill. ....	2.50
5, Conemaugh, Pa. ....	2.00
178, Latrobe, Pa. ....	1.00
175, Moon Run, Pa. ....	6.00
Skupaj .....	\$109.52

## ZADRUŽNA BANKA V LJUBLJANI

se priporoča ro-  
jakom v Ameriki  
za vse finančne  
transakcije.



Njene ameriške zveze so:  
1.) S. N. P. J. v Chicagu. 2.) Amalgated  
Trust and Savings Bank, Chicago, Ill., 111 West  
Jackson Blvd. 3.) Amalgated Bank of New  
York, 11—15 Union Square, New York. 4.)  
Frank Sakser State Bank, New York.



Hranilne vloge obre-  
stuje

nevezane po 5%  
vezane po 7%

Denar za našo banko se lahko pošlje eni teh bank s pristavkom:

Na račun Zadrुžne banke, (On account of Zadrुžna Banka), Ljubljana, Jugoslavia

Zadrुžni banki pa je treba sporočiti, koliko in kam se je denar nakazal in kakšnemu namenu naj služi. Obračajte se v vseh bančnih in podobnih poslih na naš zadrुžni zavod.

## DNE 31. MARCA IN 1. APRILA VESELICA V LA SALLU V POMOČ PREGOGARJEM.

LA SALLE, ILL. — Brezposelnost in dolgotrajne stavke obubožajo delavce ter jih poženejo v bedo.

Pomankanje, kateremu so izročeni premogariji v stavkovnih okrožjih, je tolikšno, da so ga opazili celo tisti gospodje, ki se drugače ne zanimajo za delavčevo mizerijo.

Ponekod, kjer je stavka bila sicer začasno poravnana, npr. v Illinoisu in Indiani, so premogariji večinoma brez dela, kajti rovi počivajo ali pa komaj da nekoliko obratujejo. Dela ni, zaslužka ne, podpore od nikoder.

Tudi v naši naselbini je precej premogarjev ki so pomoči potrebni in zato so društveni zastopniki sklenili, da bomo imeli dvodnevno priredbo, ki se vrši v soboto 31. marca in v nedeljo 1. aprila. Na sporedu bodo govori, igra in druge točke in pa plesna ter prosta zabava.

V nedeljo popoldne vprizori, na tej priredbi društvo "Soča" igró "Lovski tat". Takoj po igri bo govoril R. G. Soderstrom iz Streatorja.

Vstopnice se že prodajajo. Rojaki, sezite po njih in pomagajte k uspehu priredbe, da bo prebitek, ki je namenjen v pomoč našim potrebnim premogarjem toliko večji. — *Leo Zevnik.*

## JOHN OLIP BO VODIL PRVI IZLET ČLANOV S. N. P. J. V STARI KRAJ.

IZLETNI URAD S.N.P.J., ki ga je ustanovil glavni odbor na svoji letošnji letni seji, z namenom, da se članom S.N.P.J., ki potujejo na obisk v stari kraj, kolikor mogoče olajša potovanje preko morja in mnogih tujih dežel ter da se jih iztrga iz rok izkoriščevalcev, ki preže na potnike tako tu, kakor onstran morja, je baš kar dovršil vse predpriprave za prvi skupni izlet v stari kraj.

Potnike, ki so se že priglasili in ki se bodo še priglasili, bo vodil od Chicaga pa do Ljubljane dobroznani rojak John Olip, član združitvenega odseka S. N. P. J., ki je tudi član odseka, ki upravlja izletni urad S.N.P.J. Olip je že v zgodnji mladosti prepotoval vse dežele preko katerih pelje pot naše izletnike v stari domovino. Preživel je v Švici in Franciji mnoga leta in znani so mu tamošnji jeziki in navade. Lansko leto je prepotoval s svojo ženo precejšen del Evrope in je o tem svojem potovanju poročal v "Proletarcu".

Izletni urad S.N.P.J. je izbral za ta svoj prvi izlet Berengarijo, največjo ladjo Cunard linije in po velikosti tretjo na svetu. Berengaria odpluje iz New Yorka 27. junija opolnoči.

Ako mislite obiskati stari domovino, nikar ne zamudite te izredne prilike. Obrnite se nemudoma na IZLETNI URAD S. N. P. J. V posebnem oglasu v tej številki najdete natančen naslov.

## MILWAUKEE, WIS.

**Ivan Molek** bo predaval v nedeljo 25. marca ob 9. dopoldne v Tamšetovi dvorani, 479 National Avenue, o razvoju socialne družine.



PEVSKI  
ZBOR

LIRA

CHICAGO, ILL.

KONCERT

v nedeljo 25. marca  
ob 3. popoldne

V DVORANI S. N. P. J.,

2657 S. Lawndale Ave.

VSTOPNINA:

v predprodaji 50c, pri blagajni 75c.

### I. DEL PROGRAMA.

1. Pozdravni govor, Jos. Steblay in C. R. Jandus.
2. Poljske rože (V. Vodopivec), poje mešan zbor "Lira".
3. a) Vinska (K. Adamič).
- b) Žabja svatba (V. Vodopivec), moški zbor "Slovan", Pullman, vodi Mirko Kuhelj.
4. a) When God Gave Me Love and You (Ballad by Christian A. Grimm).
- b) M' appai Tutt Amor (arija iz opere "Martha", F. Von Flotow), tenor solo, poje Henry J. Kubista.
5. Poljske pesmi, poje moški zbor Dudziarz-Padarevski, vodi G. Chrzanowsky.
6. Micaela, arija iz opere "Carmen", sopran solo, gđc. J. Loboda.
7. Sneži (Ocvirek), poje moški zbor "Zora", vodi G. Chrzanowsky.

### ODMOR

### II. DEL

Odlomek iz opere "GEISHA" (Sidney Janes), poje v angleščini mešan zbor "Lira", vodi G. Chrzanowsky.

- a) Happy Japan.
- b) Oh, will they sell our master up (poje zbor).
- c) The amorous Goldfish, sopran solo, poje ga. L. Nemanich.
- d) Pearl of the radiant sea, tenor solo, g. J. Weble.
- e) Happy Japan, poje zbor.

Po koncertu prosta zabava in ples. Igra Kodurov orkester, član Am. Fed. of Music, Local No. 10.

Okrepčila v spodnji dvorani.

## KLUBOM IN DRUŠTVOM IZOBRAŽEVALNE AKCIJE J.S.Z. V SEVERNEM ILLINOISU IN JUGOVZHODNEM WISCONSINU.

Po zaključku četrte konference klubov in društev Izobraževalne akcije J. S. Z. v severnem Illinoisu in jugovzhodnem Wisconsinu se vrši prihodnja ali peta konferenca v nedeljo 6. maja t. l. v Milwaukee, Wis.

Opozarjam vse klube in društva Izobraževalne akcije J. S. Z. v temu okrožju, da izvolijo na sejah meseca aprila svoje zastopnike za to konferenco, tajniki pa naj mi blagovolijo sporočiti imena kakor tudi naslove izvoljenih zastopnikov najkasneje do 24. aprila t. l.

Konferenca dne 6. maja bo veliko važnosti, vsled tega apeliram na klube in društva Izobraževalne akcije v tem okrožju, da izvolijo zastopnike, da bo prihodnja konferenca štela če ne več, vsaj toliko zastopnikov kot zadnja dne 29. januarja v Chicagu, na kateri jih je bilo okrog petdeset.

Nadalje opozarjam klube, da razpravljajo o zaključkih zadnje konference, med katerimi je posebno važen o naši mladini, namreč kako jo dobiti za naš pokret. Zaključek je namreč bil, da naj se pri klubih o tem razpravlja, in zastopniki podajo na prihodnji konferenci poročilo, na podlagi katerih bo podano pismeno priporočilo prihodnjem zboru J. S. Z., ki se vrši meseca maja. — *Peter Bernik*, tajnik konference.

## LISTNICA UREDNIŠTVA.

*Aguilar, Colo.* — Izvršimo kakor predlagate. Dopis priobčimo prihodnji teden.

*Zapiski* konference JSZ. v West Parku bo objavljen v naslednji številki.

*Dopisnikom*; Vsi dopisi bodo priobčeni, toda eni so odloženi v prilog nujnim, ki morajo v list sproti.

**Pristopajte k**  
**SLOVENSKI NARODNI PODPORNJI JEDNOTI.**  
 Naročite si dnevnik  
 "PROSVETA".  
 List stane za celo leto \$5.00, pol leta pa \$2.50.  
 Ustanovljajte nova društva. Deset članov(ice) je treba za novo društvo. Naslov za list in za tajništvo je:  
**2657 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.**

## SLOVENSKA PEKARNA

Slovincem in Hrvatom  
 v North Chicago-Waukegan, Ill.,

priporočamo moderno,  
 higijenično pekarno

### "ROYAL BAKERY"

Gospodinje, vprašajte pri vašem trgovcu vedno in povsod za kruh iz naše pekarne.

**ANTON F. ŽAGAR,**

lastnik

1724 So. Sheridan Rd.

Tel. 5524

North Chicago, Ill.

## MAŠČEVALEN NAROČNIK.

CLEVELAND, O. — Zadnjič, ko sem bil na agitaciji v okrožju Newburga, sem obiskal tudi nekega rojaka trgovca, ki mu je naročnina potekla. Zelo me je okaral — češ, torej ti si tisti hudič ki se protiviš blagoslovitvi dvorane in hočeš zabraniti gospoda v programu! Tako se mi je torej primerilo, da mi je napravil pridigo, ki pa me ni prav nič "pretresla". Manj se mi je dopadlo možovo malo znanje, dasi je petičen. "Ne maram cajteng, ki so proti veri in gospodom," je rekel. In sem ga zbrisal.

Tako se naši križarji bore v sveti križarski vojni proti samemu sebi. — *J. L.*, agitator.

## Jos. Lassick & Co.

1609 W. 19th St.,  
 CHICAGO, ILL.

### EDINO SLOVENSKO KLEPARSKO PODJETJE V CHICAGU

Kadar potrebujete firmo za kotlarska, ventilacijska in druga dela v kleparski stroki, se obrnite na nas. Fino delo, nizke cene.

Pridite osebno ali pa nas pokličite telefonično.

Naš telefon **Roosevelt 4397.**

## MARTIN BARETINCIC

### POGREBNI ZAVOD

324 BROAD STREET Tel. 1475 JOHNSTOWN, PA.

## ANTON ZORNIK HERMINIE, PA.

Trgovina z mešanim blagom.

Peči in pralni stroji naša posebnost.

Tel. Irwin 2102—R 2.

## CAP'S RESTAVRACIJA IN KAVARNA

L. CAP, lastnik

2609 S. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

Phone Crawford 1382

Pristna in okusna domača jedila.

Cene zmerno.

Postrežba točna.

## V ŠČIPCI

### NIZKOTEN BOJ.

Na kako nizki stopnji smo še, dokazuje nizkotni boj za podporo in radi podpore stavkujočim rudarjem. Če se ne pomaknemo navzgor, bodo baroni še dolgo baroni. — *A.T.*

### RAZOČARANJE.

Bingelj je zelo poparjen, ker mu društvo št. 1 SSPZ. ni izpolnilo nade ter ga izvolilo za delegata. V "G.S." očita članom, med vrsticami namreč, da so mu za hrbtno nezvesti, v obraz pa mu hlinijo prijateljstvo. — Ni pomoči, dragi Bingelj. Družba, s katero občuješ in ti je prijazna, se po tebi ravna; ker te pozna, ti ne zaupa. V času zadnje konvencije SSPZ. si pustil družbo, h kateri si se pozneje ponovno zatekel, na cedilu in se zakokotalil ves ponižen pred Somraka. Vidiš, ljudje ne pozabijo. — *Galerist.*

### AMERIŠKA REKLAMA, ALI KOMUNISTIČNA.

Za dne 4. marca je bil v Yukonu v slovenski dvorani aranžiran stavkarski shod. Oglašali so, da bo govornik John Brophy. Ni ga bilo, prišel pa je agitator komunistične stranke, ki je razlagal o Rusiji in njeni rdeči armadi. Preskrbeli so si zavoj komunistične literature in jo prodajali. Imeli so tudi kolekto s klubom. — *J.R.*

### NEUSPEŠNA KONKURENCA.

Dramski zbor udruženja Jugoslovenskog Prosvjetnog Saveza v Chicagu je šel nedavno v Detroit, da tam vprizori igro. Drugovi komunisti v Detroitu so hoteli preprečiti uspeh temu savezu ter so se hiteli učiti iste igre za predstavo isti dan. Na prvi je bilo 800, na drugi niti 200 udeležencev. Konkurenca te vrste na tak zloben način se ne izplača. — *A.*

### ŽENSTVO IN K.S.K.J.

V KSKJ. imajo zlato kladivo, ki ga dobi vedno tisto društvo, ki tekom leta pridobi največ članov. Letos ga je dobilo neko žensko društvo v Clevelandu. Zupan, Zalar in Grdina so članice zelo pohvalili in jih obsipajo s cvetjem laskavih besed. Pred desetimi leti so jih še vedno smatrali za manjvredna bitja in so jim trdovratno odklanjali enakopravnost. Ne pozabite, da je dala KSKJ. članicam članske pravice šele 1. 1920, in to vsled bojazni, da se bo ženstvo ločilo od nje ter se pridružilo SNPJ. — *Jerry Pengov.*

### NEZAUPNOST.

Razna društva v Yukonu, vključivši SNPJ., so imela koncem decembra priredbo v pomoč stavkarjem. Potem so se prepirala, kam naj se pošlje prebitek. Eni so svetovali, da se ga pošlje v stavkovni fond SNPJ., drugi, da se ga izroči pittsburškemu reliefu, tretji, da ga sami pošljejo v prizadete kraje. Nato so sklenili, da bo najpravičnejše razdeljen če se ga pošlje uradu reliefa v Pittsburghu. — *P. R.*

### NAŠI ŽUPANI.

Newyorški župan posnema waleškega princa, hodi naokrog, se smehlja in fotografi derejo za njim, reporterji škribljajo in listi tiskajo. Čikaški potuje od mesta do mesta ter propagira zakonske odrebe za reguliranje reke Mississippi. Včas ga kdo opozori na divjanje čikaških tolovajev, pa pravi, da jih je izgnal takoj po volitvah. Županski "butelni" te vrste morejo biti izvoljeno samo v tistih mestih, v katerih volilci ne vedo čemu jim je volilna pravica. — *K. Kmetec.*

### PRAKTIČNI KLERIKALCI.

Ko so je delavstvo na Slovenskem "pocepalo" v frakcije radi vprašanja ali naj se začne revolucija ob 11. zvečer, ali šele četrtr čez ponoč, so klerikalci delali vzlic mnogim komplikacijam zelo praktično. Masa, ki se je po prevratu pridružila zelo mnogobrojno soci-

## H. Gregory Prusheck,

SLOVENSKI UMETNIK

141 Asbury Ave.,

Evanston, Ill.

## DR. JOHN J. ZAVERTNIK

ZDRAVNIK IN KIRURG

Urad, 3724 West 26th Street

Stan 2316 So. Millard Ave., Chicago, Ill.

Tel. na domu Lawndale 6707, v uradu Crawford 2212-2213. Ura-  
duje od 2. do 4. pop., izvzemki torek in petak, in od 6. do 8.  
zvečer vsak dan.

## Frank Mivšek

COAL, COKE AND  
WOOD. GRAVEL.

Waukegan, Ill.

Phone 2726

Tel.: Crawford 2893.

## Dr. Andrew Furlan

edini slovenski  
ZOBOZDRAVNIK  
V CHICAGU

3341 West 26th Street.

Uradne ure: Od 9. do 12. dop., od 1. do 6. popoldne in od  
7. do 9. zvečer. Ob sredah od 9. do 12. dop.

## VICTOR NAVINSHEK

331 GREEVE STREET, CONEMAUGH, PA.

Trgovina raznih društvenih potrebščin kot re-  
galij, prekoramnic, znakov, kap, uniform, itd.Moja posebnost je izdelovanje lepih svilenih se-  
stav, bodisi slovenskih, hrvatskih ali amerišanskih,  
po zelo zmernih cenah.V zalogi imam veliko izbero raznih godbenih in-  
strumentov vseh vrst. Velika zaloga finih COLUM-  
BIA GRAFONOL od \$30 do \$250 in slovenskih ter  
hrvatskih rekordov.

Moje geslo je:

Zmerne cene in točna postrežba.

Pišite po moj veliki cenik.

Naročila pošiljam v vse kraje Združenih držav.  
Za obilna naročila se toplo priporočam.

alistom, je nekaj mesecev poslušala otročji boj otročjih revolucionarjev ter se nato vrnila nazaj h klerikalcem. Slovenija je v njihovi oblasti in njihov vodja dr. Korošec je danes notranji minister. Njegov portfelj je poleg ministerskega predsednika in ministra zunanjih zadev najvažnejši v kabinetu.

#### BINGELJ V ARENI.

Novo polje se odpira znani Hydri, —  
"svobodomislec" s sedmimi vestmi:  
Joliet zove na mejdan junake,  
da "Gladijatorju" polomijo kosti . . .

Evo, Bingelj, novega ti polja,  
na kakršnem tvoj plug je rezal brazde že . . .  
Le krepko pljuni v dlan in na načela,  
pa bruhaj, zmerjaj, bij, in pa — postavi se!

Spak. —

#### CAPPELLINI.

Ko je Rinaldo Cappellini kandidiral za predsednika prvega distrikta U.M.W. (na antracitnem polju Penne), je zanj na vso moč agitiral tudi "Radnik" in vsa komunistična stranka. Kakor ga je tedaj na vse pretege hvalila, tako ga sedaj na vso moč napada. Kdo se je spremenil, če sploh kdo?

#### KAJ JE NERODNOST IN NEPREVIDNOST.

Dne 7. februarja je druš. št. 258 SNPJ. v Bellairu sklenilo sklicati konferenco društev SNPJ. v vzhodnem Ohiju in W. Va., da bi protestirala proti pomožnemu odboru, kateremu načeljujeta Nace Zlemberger in Jos. Snoy. Vabila so bila poslana 13. februarja. Konferenca se je vršila deset dni pozneje v Bellairu. Sklicatelji trdijo, da je bilo uradno zastopanih 15 društev SNPJ. Dobro, ampak naj dokažejo, da so imela vsa izredne seje in da so izvolila zastopnike. V sedmih, osmih dneh se ne skliče kar takole celo vrsto izrednih sej in to celo pri društvih v W. Va. Konferenca v Bellairu

je zastopala samo sebe in nima pravice govoriti v imenu društev. — A. Drob.

#### "AMERIKANSKI SLOVENEK" ŽE DELUJE ZA DELAVSTVO.

Farovski-frančiškanski "Amerikanski Slovenec" je že začel z bojem za "delavske interese". To dokazujejo oglasi, v katerih se hvalijo razni kapitalistični kandidati in moledujejo za glasove. Dnevnik hinavščine na Dvaindvajseti bo letos napravil tisoč ali dva čistega samo s političnimi oglasi. Izplača se "biti za delavce". — Reporter št. 2.

#### MALOMARNOST ALI NESPOSOBNOST ALI OBOJE.

Zavarovalninski komisar države Illinois je opozoril vestno vodstvo vzorne KSKJ., da je pozabilo spreminiti čarter, ker sedanji ne odgovarja pravilom. Ker nevešče "vestno" vodstvo rado kopira, bi se lahko naučilo od drugih jugoslovanskih podpornih organizacij, da je treba čarter popraviti vselej kadar ne soglaša s pravili in o stvari sporočiti zavarovalninskemu komisarju.

#### SOCIALISTI V DETROITU KUPILI SVOJE POSLOPJE.

DETROIT, MICH. — Dne 11. marca se je vršila v tem mestu konferenca socialistične stranke države Michigan, ki je nominirala kandidata za gubernerja in izvolila delegate za konvencijo socialistične stranke, ki prične dne 14. aprila v New Yorku.

Detroitška socialistična organizacija je kupila poslopje, ki ji bo služilo za njen lokal. Nahaja se na 527 Hollbrook Ave. Ima tri dvorane, eno prostorno in dve male, tako da odgovarajajo za male in velike zabave, za predavanja, shode in seje ter druge socialistične aktivnosti. Iz tega razvidite, da naša stranka v Detroitu napreduje. — P. O.

## VEČ KOT 40 LET

služi ta banka verno in pošteno vsem, ki njeno službo potrebujejo v bančnih poslih. Tisoče ljudi ji je poverilo prihranke, kateri znašajo mnogo milijonov dolarjev.

## KASPAR AMERICAN STATE BANK

vogal zapadne 19. ul. in Blue Island Ave., Chicago, Ill.

**Največja slovanska banka v Ameriki.**

URADNE URE: od 9. zjutraj do 4. popoldne, v ponedeljek in soboto  
od 9. zjutraj do 8. zvečer.



**ZA VELIKONOČNO POTOVANJE V JUGOSLAVIJO SE OBRNITE NA NAS**